

PHÁT HUY VAI TRÒ NGƯỜI CÓ UY TÍN TRONG ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH

ThS. NGUYỄN VĂN GIANG

Trường Chính trị Quảng Bình

Người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số (DTTS) có vai trò hết sức quan trọng, là “cầu nối gắn kết, cánh tay nối dài” giữa Đảng, Nhà nước, chính quyền địa phương với Nhân dân vùng đồng bào DTTS. Vai trò, uy tín và tầm ảnh hưởng của người có uy tín sẽ góp phần “lan tỏa” những chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, đồng thời họ cũng là cơ sở để Đảng, Nhà nước, chính quyền địa phương nắm bắt tình hình thực tiễn để kịp thời có những định hướng, chính sách phù hợp. Thời gian qua, Quảng Bình đã phát huy tốt vai trò người có uy tín trong đồng bào DTTS, góp phần thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ về chính trị, kinh tế - xã hội, an ninh - quốc phòng vùng biên giới khó khăn trên đất liền, đóng góp vào sự phát triển chung của tỉnh.

Vùng đồng bào DTTS và miền núi tỉnh Quảng Bình có diện tích tự nhiên 3.845km² với 10.907 hộ, 45.400 người. Trong đó, đồng bào DTTS có 6.417 hộ, 27.004 nhân khẩu (chiếm hơn 2,2% dân số toàn tỉnh), gồm đồng bào dân tộc Bru - Vân Kiều, Chứt, Mường, Thổ, Tày, Nùng, Thái... Tỷ lệ hộ nghèo trong đồng bào DTTS chiếm 69,52%. Đồng bào sinh sống tập trung theo cộng đồng ở 103 thôn, bản thuộc 15 xã và 3 bản của các huyện Minh Hóa, Tuyên Hóa, Bố Trạch, Quảng Ninh và Lệ Thủy. Hiện nay, người có uy tín trong đồng bào DTTS ở Quảng Bình có 104 người¹ trong đó chủ yếu là các già làng, trưởng bản..., không có nhân sĩ trí thức và doanh nhân. Nguyên nhân do đặc điểm tình hình, điều kiện sinh sống, trình độ nhận

thức, văn hóa của đồng bào trên địa bàn còn thấp. Đa số người có trình độ học vấn, người làm ăn kinh tế giỏi chiếm tỷ lệ rất thấp (dưới 5% tổng dân số đồng bào)², phần lớn trong số đó đều được tín nhiệm bầu làm người có uy tín. Chính vì vậy, đối tượng là người có uy tín trên địa bàn càng có tác động và ảnh hưởng rất lớn đối với đồng bào. Nhận thức vai trò to lớn của người có uy tín đối với vùng đồng bào DTTS, Đảng bộ tỉnh Quảng Bình xác định “Tăng cường đoàn kết dân tộc. Thực hiện có hiệu quả các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và khai thác tốt tiềm năng, lợi thế địa bàn miền núi nhằm tạo chuyển biến tích cực trong phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội và nâng cao đời sống đồng bào DTTS. Phát huy vai trò, uy tín của người tiêu biểu trong cộng đồng các dân tộc”³. Thực hiện chủ trương, thời gian qua công tác phát huy vai trò người có uy tín trong đồng bào DTTS đã đạt được một số kết quả.

Đảng bộ, chính quyền luôn giành sự quan tâm đặc biệt, thực hiện hiệu quả các chính sách đối với người có uy tín phù hợp với đặc thù địa phương

Trước hết, Đảng bộ, hệ thống cấp ủy đảng, chính quyền các cấp tăng cường công tác chỉ đạo, hướng dẫn thực hiện chính sách đối với người có uy tín. Bám sát các quy định của Trung ương, hàng năm, UBND tỉnh Quảng Bình thực hiện nghiêm túc việc rà soát, tổng hợp, ban hành quyết định công nhận người có uy tín để làm cơ sở thực hiện đảm bảo, có hiệu quả các chính sách, đồng thời coi trọng công tác chăm lo, hỗ trợ việc xây dựng và phát triển đội

Đồng chí Hầu A Lềnh, Bộ trưởng, Chủ nhiệm Ủy ban Dân tộc và đồng chí Vũ Đại Thắng, Bí thư Tỉnh ủy gặp mặt những người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số 14/6/2022 nhân 65 năm ngày Bác Hồ về thăm Quảng Bình

Ảnh: **N.V.G**

ngũ người có uy tín trong vùng đồng bào DTTS. Để tăng cường thực hiện chính sách trong thực tiễn, UBND tỉnh đã ban hành các văn bản liên quan như Quyết định số 21/2021/QĐ-UBND ngày 23/7/2021 về việc ban hành quy định về vai trò, trách nhiệm của người có uy tín và phân công trách nhiệm của người có uy tín và phân công trách nhiệm quản lý nhà nước đối với người có uy tín trong đồng bào DTTS trên địa bàn tỉnh Quảng Bình; Kế hoạch số 429/KH-UBND ngày 25/3/2021 của UBND tỉnh Quảng Bình về việc tổng kết đánh giá tình hình triển khai và kết quả thực hiện chính sách người có uy tín trong đồng bào DTTS tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2011-2021... Đồng thời, để thực hiện có hiệu quả, UBND tỉnh đã giao cho Ban Dân tộc phối hợp các sở, ban, ngành và các địa phương thuộc vùng đồng

bào DTTS tổ chức tuyên truyền, phổ biến các nội dung của chính sách đối với người có uy tín đến toàn thể Nhân dân và các tổ chức chính trị - xã hội trên địa bàn. Trong đó, chú trọng phổ biến về đối tượng, tiêu chí, quy trình bình xét và chính sách hỗ trợ đối với người có uy tín trên địa bàn. Đặc biệt, trong các năm 2021, 2022, Quảng Bình thực hiện tổ chức các hội nghị biểu dương người có uy tín, qua đó kịp thời động viên, khen thưởng và phát huy hiệu quả hơn nữa vai trò, nhiệm vụ người có uy tín đối với gia đình, cộng đồng và địa bàn vùng DTTS.

Bên cạnh đó, tỉnh Quảng Bình cũng thường xuyên tổ chức các hoạt động khác như tổ chức tập huấn bồi dưỡng kiến thức, tham quan học tập kinh nghiệm; hợp đồng cấp phát Báo Dân tộc và Phát triển, Báo Quảng Bình; hợp đồng cấp radio và thiết bị; động viên tinh thần, thăm

hỏi vào dịp lễ, tết khi người có uy tín ốm đau, người thân gặp khó khăn, hoạn nạn, thân nhân người có uy tín qua đời... Theo đó, trong 10 năm (2011-2021) đã thực hiện 13.625 lượt thăm hỏi, tặng quà động viên tinh thần, tiếp đón và thăm quan học tập kinh nghiệm, với kinh phí 3.231 triệu đồng.⁴

Người có uy tín thực sự là cầu nối đặc biệt, điểm tựa góp phần xây dựng khối đại đoàn kết, phát triển kinh tế - xã hội, an ninh - quốc phòng và giữ gìn truyền thống văn hóa vùng đồng bào dân tộc thiểu số

Với sự quan tâm, chăm lo của Đảng và Nhà nước trong những năm qua, đội ngũ người có uy tín DTTS trên địa bàn luôn phát huy vị trí, vai trò làm “cầu nối” giữa các cấp ủy đảng, chính quyền, đoàn thể với Nhân dân vùng DTTS để truyền tải và triển khai thực tế chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước cho người dân, nhất là những nội dung liên quan đến vùng DTTS và miền núi. Đồng thời, người có uy tín luôn góp phần quan trọng vào việc phát triển kinh tế - xã hội, giữ gìn an ninh trật tự trên địa bàn, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc; có vai trò quan trọng trong việc củng cố lòng tin của đồng bào DTTS, vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới đối với chủ trương của Đảng và chính sách pháp luật của Nhà nước. Họ cũng là những tấm gương sáng trong việc nghiên cứu, học tập những chủ trương và chính sách mới của Đảng và Nhà nước; xây dựng các mô hình phát triển kinh tế, bảo tồn bản sắc văn hóa truyền thống của dân tộc và xây dựng đời sống văn hóa mới; vận động bà con giữ gìn an ninh biên giới, tăng gia phát triển sản xuất để vươn lên thoát nghèo.

Theo đó, trong các nhiệm vụ đều nổi lên các điển hình như trong sản xuất kinh doanh giỏi có các ông Hồ A Lai, Hồ Văn Pan, Hoàng Bình (Kim Thủy - Lệ Thủy); ông Hồ Ngọc Thọ (Ngân Thủy - Lệ Thủy); ông Nguyễn Văn Sơn

(Trường Sơn - Quảng Ninh); bà Hồ Thị Thanh (Trọng Hóa - Minh Hóa)... Trong bảo tồn, giữ gìn và phát huy các bản sắc văn hóa, dân tộc có bà Hồ Thị Con, bà Hồ Thị Chiêm, ông Trần Văn Phúc (Trường Sơn - Quảng Ninh), ông Đinh Chon (Thượng Trạch - Bố Trạch), ông Trần Xuân Tư (Thượng Hóa - Minh Hóa...). Trong xây dựng hệ thống chính trị cơ sở và khối đoàn kết dân tộc có ông Hồ Hơ (Trường Xuân - Quảng Ninh), ông Quách Tầm (Thượng Trạch - Bố Trạch), bà Phạm Thị Lâm (Lâm Hóa - Tuyên Hóa), ông Hồ Ten (Trọng Hóa - Minh Hóa) ông Cao Xuân Long (Thượng Hóa - Minh Hóa), ông Cao Văn Minh (Hóa Sơn - Minh Hóa, ông Hồ Thoong (Dân Hóa - Minh Hóa...). Trong giữ gìn an ninh, quốc phòng và trật tự an toàn xã hội có ông Đinh Xuân Thanh (Dân Hóa - Minh Hóa), ông Đinh Liễn (Thượng Trạch - Bố Trạch), bà Hồ Thị Bưởi (Trường Sơn - Quảng Ninh), ông Hồ Văn Vun (Lâm Thủy - Lệ Thủy)... Những người có uy tín đã thực sự là cầu nối đặc biệt giữa Đảng, Nhà nước với Nhân dân, góp phần thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ chính trị, kinh tế - xã hội, văn hóa, quốc phòng và an ninh tại các bản làng vùng đồng bào DTTS.

Bên cạnh những kết quả đạt được, việc phát huy vai trò người có uy tín còn gặp một số khó khăn, vướng mắc như việc tiếp cận khó khăn các nguồn thông tin, các chính sách có liên quan đến nguồn vốn, chính sách hỗ trợ cho các đối tượng còn hạn chế. Chính quyền địa phương có lúc, có nơi chưa chú trọng đến công tác nắm tình hình, các chính sách liên quan đến đối tượng đội ngũ người có uy tín để kịp thời tham mưu các cấp, ngành có liên quan thăm hỏi, động viên, cung cấp thông tin và thực hiện chính sách hỗ trợ có liên quan. Một số người có uy tín chưa phát huy hết vai trò của bản thân, công tác vận động chưa đạt hiệu quả bởi do trình độ học vấn, sức khỏe, tuổi tác và khả năng

nắm bắt sâu tinh thần lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng, Nhà nước cũng như tình hình thực tiễn hạn chế, thiếu linh hoạt và kiên trì trong tham gia giải quyết những vướng mắc tại cơ sở... Các địa phương chưa xây dựng được các mô hình sản xuất kinh doanh hiệu quả, chưa xây dựng được các gương điển hình về học tập, sản xuất kinh doanh giỏi người DTTS. Vì vậy, chưa tuyên truyền được các gương điển hình để đồng bào DTTS học tập noi theo và chưa có tính lan tỏa trong cộng đồng... Thời gian tới, để phát huy vai trò người có uy tín trong đồng bào DTTS cần tập trung vào một số hướng sau:

Thứ nhất, tăng cường nâng cao nhận thức của các cấp ủy đảng, chính quyền, Mặt trận, đoàn thể, cán bộ, đảng viên, đoàn viên, hội viên trong hệ thống chính trị về vai trò, tầm quan trọng của việc xây dựng, sử dụng lực lượng người có uy tín trong đồng bào DTTS. Xem đây là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, là nhiệm vụ quan trọng trong công tác vận động quần chúng ở cơ sở.

Thứ hai, thường xuyên rà soát, phân loại, đánh giá phạm vi, mức độ ảnh hưởng của người có uy tín trên từng lĩnh vực để có kế hoạch bồi dưỡng, biện pháp vận động, tranh thủ phù hợp, đồng thời đưa ra khỏi diện nòng cốt những trường hợp không phát huy được khả năng. Hàng năm, cấp ủy đánh giá tổng kết, rút kinh nghiệm về công tác xây dựng lực lượng người có uy tín.

Thứ ba, thường xuyên tổ chức tập huấn, bồi dưỡng nghiệp vụ, bồi dưỡng lòng yêu nước, truyền thống cách mạng, ý thức tự tôn dân tộc, trách nhiệm công dân cho lực lượng người có

uy tín. Kịp thời cung cấp thông tin về kinh tế - xã hội, các chủ trương mới của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước cho lực lượng người có uy tín để họ góp sức vào tuyên truyền, vận động Nhân dân tham gia và ngăn chặn các luận điệu xuyên tạc, phản động.

Thứ tư, việc lựa chọn, xây dựng nòng cốt, người có uy tín phải được tiến hành thường xuyên, kiên trì, đảm bảo chất lượng và hiệu quả. Người có uy tín phải là người có tinh thần yêu nước, bản thân và gia đình chấp hành tốt các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước; gương mẫu, đi đầu, tích cực tham gia các phong trào của địa phương; có uy tín, tầm ảnh hưởng tích cực đến cộng đồng, có đạo đức tốt, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm; có khả năng thuyết phục, vận động quần chúng nhân dân...

Thứ năm, cần có cơ chế, bố trí nguồn kinh phí đặc thù để các tổ chức trong hệ thống chính trị thực hiện công tác vận động, tranh thủ người có uy tín. Đó là có chế độ chính sách cụ thể thích hợp để động viên, tranh thủ người có uy tín tham gia vào các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội; giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc; tuyên truyền giáo dục trong cộng đồng, tham gia giải quyết những vấn đề liên quan đến an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội của từng địa phương trong tỉnh. Nắm bắt kịp thời tâm tư, nguyện vọng của người có uy tín, thường xuyên tạo điều kiện vật chất và tinh thần; tổ chức động viên, thăm hỏi chu đáo, kịp thời. Đồng thời, phải có biểu dương, khen thưởng, khích lệ, xây dựng tấm gương tiêu biểu đúng đắn, phù hợp... ■

Tài liệu tham khảo:

- 1, 2, 4. Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Bình, Ban Dân tộc, *Báo cáo kết quả thực hiện biểu dương tôn vinh người có uy tín, nhân sĩ trí thức, doanh nhân tiêu biểu trong đồng bào dân tộc thiểu số giai đoạn 2017-2021*.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam, Đảng bộ tỉnh Quảng Bình, *Văn kiện Đại hội Đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XVII, nhiệm kỳ 2020-2025*, Quảng Bình, 2020, tr.95.